

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål AZ

”Hvad vil ministeren gøre for at afbøde konsekvenserne i forhold til vores drikkevand efter de nye fund af svampemidlet DMS? Vil ministeren tage initiativ til at fremskynde den nye og styrkede grundvandsovervågning i lyset af de nyeste fund af svampemidlet DMS i drikkevandet? Mener ministeren, at det er nødvendigt med politiske initiativer over for økonomisk pressede vandværker som følge af de nye fund af svampemidlet DMS, og kunne et forslag være, at vandværkerne indbetaler f.eks. 67 øre pr. m3 vand til en fælles lokal Vandfond (Alsmodellen), som efterfølgende kan bruge på at beskytte værkernes opland?

Der henvises til artiklen ”Svampemiddel fundet i hver tredje drikkevandsboring: 'Det er den værste forurening af grundvandet, vi har set'” bragt den 4. marts 2019

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/svampemiddel-fundet-i-hver-tredje-drikkevandsboring-det-erden-vaerste-forurening-af>.”

TALEPAPIR

Svar

1. Indledning

Som jeg sagde på samrådet i august sidste år, er beskyttelsen af det danske grundvand en høj prioritet for regeringen. Derfor er jeg også glad for, at regeringen i januar 2019 indgik en tillægsaftale til pesticidstrategien sammen med Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og SF.

I lyset af vores aftale fra januar, er jeg lidt overrasket over de spørgsmål, der er stillet til dagens samråd. For jeg synes sådan set, at vi i tillægsaftalen eksplicit har taget stilling til disse spørgsmål. Men det kan være, at vi læser aftalen forskelligt, så derfor er jeg glad for muligheden for at komme her i udvalget i dag og forklare, hvordan jeg læser aftalen.

Vi har i aftalen konkretiseret en række initiativer, der skal styrke beskyttelsen af vores grundvand. Vi har bl.a. fastlagt, hvordan vi vil sikre de

boringsnære beskyttelsesområder, hvor der ikke længere skal sprøjtes. Og vi har anvist, at vandværkerne lokalt kan gå sammen om finansiering af omkostningerne til beskyttelse af grundvandsressourcerne.

2. Screeningen af grundvandet

Vi har også præciseret, at der fremover skal måles for langt flere stoffer i grundvandet. Og regeringen og DF har på finansloven afsat 36 millioner kroner over de næste 4 år til flere screeninger af grundvandet.

Vi har altså med pesticidstrategien og tillægsaftalen sikret os en historisk god kontrol og beskyttelse af det danske grundvand.

Jeg mindes også, at vi i aftalekredsen sagde til hinanden, at når vi screener for flere stoffer, ja så vil vi sandsynligvis i de kommende år finde flere stoffer. Og i den forbindelse har vi alle sammen et ansvar for at sikre, at der fortsat er tillid til drikkevandet.

Tidsplanen for screeningen blev fremlagt i forhandlingerne til tillægsaftalen, og den bliver fulgt.

Status er, at Miljøstyrelsen netop har færdiggjort deres arbejde med at supplere regionernes liste over stoffer. Dernæst får pesticidarbejdsgruppen under Vandpanelet mulighed for at komme med input, hvilket skal være med til at sikre, at alle relevante stoffer kommer med. Arbejdsgruppens og Vandpanelets rolle i arbejdet fremgår af tillægsaftalen.

Herefter skal analysearbejdet i EU-udbud, hvilket er et krav til opgaver af den størrelsesorden. Derefter igangsættes selve screeningen, og det er af de grunde, jeg har nævnt, ikke praktisk muligt at fremskynde arbejdet.

Der er løbende mulighed for at udvide listen, hvis vi senere skulle blive opmærksomme på andre stoffer.

3. Fund af DMS

DMS – eller dimethylsulfamid er det nedbrydningsprodukt, vi også talte om på samrådet i august 2018.

I forhold til fund af DMS, så er det vigtigt at fremhæve to ting:

For det første, at det er vurderingen fra Styrelsen for Patientsikkerhed, at fundene ikke udgør en sundhedsrisiko.

For det andet har vi jo netop har gjort disse fund, fordi Miljøstyrelsen har foretaget en proaktiv screening af stoffet.

På samrådet i august redegjorde jeg for, at Miljøstyrelsen havde indledt screening af DMS i grundvandsovervågningen. Og allerede efter de første fund af DMS kom stoffet på pesticidlisten til boringskontrollen. Det er resultaterne herfra, som Miljø- og Fødevareudvalget den 4. februar og den 4. marts i år blev orienteret om.

Det er vigtigt, at vi agerer på fundet af DMS, og det har vi også allerede gjort. Men det er også vigtigt, at vi ikke spreder unødigt panik. Når vi går ud og leder efter flere stoffer, så vil en sandsynlig konsekvens være, at vi finder flere stoffer. Og de fund skal vi også håndtere sagligt.

4. Anvendelse af tolylfluorid og dichlofluorid i Danmark

Jeg har tidligere redegjort for kilder til DMS.

I statusopgørelsen over fund af DMS hos vandværkerne blev DMS ofte påvist i bynære områder. Det vil sige i områder, hvor det kan forventes, at der har været anvendt maling, og hvor det er sandsynligt, at fundet kan skyldes brugen af maling.

Som tidligere sagt, så har branchen oplyst, at stofferne ikke længere anvendes i produkter på det danske marked.

I efteråret 2018 har Kemikalieinspektionen i Miljøstyrelsen kontrolleret udvalgte produkter på

markedet. Det viste sig, at der hverken var tolylfluanid, dichlofluanid eller DMS i produkterne.

Dette peger alt sammen i retning af, at anvendelsen af de to stoffer er udfaset i Danmark. For at undgå, at der gemmer sig gamle produkter med de to stoffer hos borgerne, så er Miljøstyrelsen i gang med at forberede information til forbrugerne om, at det er vigtigt at rydde op i og bortskaffe gamle træbeskyttelsesmidler.

5. Fortsat godkendt i EU i dag

Tolyfluanid og dichlofluanid er godkendte biocidaktivstoffer i EU. Begge stoffer er godkendt til brug i bundmaling til skibe, mens tolylfluanid også er godkendt til træbeskyttelse og som tilsætning til maling.

Miljø- og Fødevarerministeriet har indledt en dialog med EU-Kommissionen om mulighederne for at få de to stoffer helt forbudt til de

anvendelser, der kan udgøre en risiko for grundvandet.

6. Økonomisk støtte og ”Alsmodellen”

Jeg bliver også bedt om at forholde mig til, om det er tid til politiske initiativer over for økonomisk pressede vandværker, og om en løsning kunne være ”Als-modellen”.

I ”Als-modellen” er der tale om et frivilligt samarbejde mellem 31 vandværker på Als. Samarbejdet går blandt andet ud på, at man er fælles om en række opgaver som for eksempel kontrol af pesticider, og man har erfaringsudveksling i forhold til administrative opgaver.

Derudover har syv vandværker oprettet et samarbejde til forskellige former for beskyttelse fx til skovrejsning i BNBO-områder i samarbejde med kommunen og Naturstyrelsen.

Vandværker samarbejder flere steder i landet om grundvandsbeskyttelse, hvilket er en mulighed efter vandforsyningslovens § 52 b.

Derudover kan kommunerne efter vandforsyningslovens § 48 pålægge vandforsyningsselskaber et samarbejde, hvis dette vurderes at være nødvendigt for at sikre blandt andet en hensigtsmæssig beskyttelse af eksisterende drikkevandsforekomster.

Disse muligheder er også adresseret i tillægsaftalen. Vi har altså i aftalekredsen anerkendt, at der allerede er mulighed for lokalt samarbejde og en meget stor frihed for den enkelte vandforsyning til at gå med i samarbejder med andre vandforsyninger, hvor man fordeler udgifterne til beskyttelse m.v. Så jeg har svært ved at se, hvad der kan tilføjes.

Vandværkerne vil tit samarbejde, hvis et vandværk får problemer med at overholde kravværdierne ved at man for eksempel får vand fra et andet værk i en periode. Vandværket kan søge om en dispensation, hvis vandet ikke vurderes at udgøre en sundhedsrisiko af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Kan et vandværk ikke levere rent vand, og har de ikke mulighed for at skaffe erstatningsvand gennem aftaler med andre værker, kan jeg pålægge et andet vandværk, at de skal levere vand til det ramte vandværks forsyningsområde.

7. Afslutning

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at rent vand har meget høj prioritet for regeringen.

Vi kan ikke ændre på fortiden. Vi kan overvåge for stofferne i grundvandet og bede vandværker om at teste for de stoffer, vi på baggrund af vores screening og øvrige grundvandsovervågning kan se, der er risiko for at finde i drikkevandet. De initiativer, vi i øvrigt har igangsat i pesticidstrategien og i tillægsaftalen skal sikre os mod, der ikke dukker lignende sager op om 5-10-20 år.

Helt generelt kan vi fortsat være trygge ved at drikke det vand, der kommer ud af hanerne. Hvis den tryghed skal bevares, så skal vi selvfølgelig være grundige i vores kontrol af drikkevandet.

Det skal vi gøre på et fagligt grundlag og med de mest optimale løsninger. Derfor er jeg også godt tilfreds med den tillægsaftale, som blev indgået i januar, hvor vi sikrer de boringsnære beskyttelsesområder, og hvor vi allerede i løbet af i år vil få screenet drikkevandet for en lang række ekstra stoffer.

